

SFOGs bakjourskurs

Bakgrund

Många av landets verksamheter efterfrågar en återkommande kurs för bakjourer med huvudsaklig inriktning på de kollegor som "är på väg in" i bakjoursverksamheten.

Förutsättningarna för en bakjour varierar stort mellan olika verksamheter.

En kurs för bakjourer har med ojämna intervall givits med mycket goda omdömen men tillgången har inte kunnat motsvara behoven. SFOG ser behovet av en "bakjourskurs" och verkar nu för att säkra tillgången till bakjourskurs över tid.

Detta dokument beskriver ramar för kurs, mål, och innehåll. Stora delar baseras på tidigare kurser som genomförts efter dialog med SFOGs fortbildningssekreterare.

Tidigare kurser har ofta haft ett stort innehåll av simuleringsövningar. Dessa har varit uppskattade av deltagarna men ställer stora logistiska krav, är mycket lärarintensiva och därigenom också dyra. För kommande kurser kan simuleringsövningar komma att ingå men är inget krav.

Organisation

Utbildningsnämnden (fortbildningssekreteraren) ansvarar för kursplan i samverkan med verksamhetsföreträdare som inkommer med förslag på kursgivare. SFOGs kansli samordnar och administrerar i likhet med vad som gäller för ST-kurser.

Allmänna förutsättningar

- Kursen bör vara tre dagar och ges minst två gånger per år
- Flera olika kursgivare bör finnas men innehållet i kurserna ska följa samma ramar
- 20-25 deltagare lämpligt då mycket av innehållet kommer att bygga på gruppövningar
- Kursen ska till stor del bestå av fallbaserade diskussioner.
- Tillgång till kliniskt träningscentrum eller likvärdiga resurser för simuleringsövningar är önskvärd men inget krav.

Förkunskapskrav

- Minst tre års kliniskt arbete efter uppnådd specialistkompetens inom specialiteten obstetrik och gynekologi, slutenvård med jourverksamhet och/eller erfarenhet av att vara bakjour.
- ST-handledarutbildning.
- Godkänd CTG-utbildning.
- Godkänd ALSO-utbildning eller motsvarande kompetens.

Behov av lärarkompetens

- Erfarna gynekologiska kirurger och obstetiker med bakjournsvana
- Obstetrisk kompetens, företrädesvis med koppling till Perinatal-ARG & Preeklampsi-ARG,
- Erfaren psykiater.
- Erfaren, anestesilog.
- Beteendevetare eller läkare med beteendevetenskaplig kompetens för ”det svåra samtalet” och kollegialt stöd
- Vid behov handledare för simuleringsövningar, om dessa ingår.
- Erfarna obstetiker/gynekologer med bakjournsvana som handledare under gruppdiskussioner
- Juridisk kompetens

Innehåll

- Kursens fokus bör i första hand ligga på ledarskap, teamarbete, kommunikation och komplexa situationer.
- Föreläsningar ska finnas men huvuddelen av kursen bör vara gruppbaserad med diskussioner utifrån fall
- Falldiskussioner i grupp. Fallen kan antingen vara sådana som deltagarna förbereder och tar med och/eller sådana som kursledningen förberett
- Tid för reflektion ska finnas

Katedrala moment (föreläsningar) som bör ingå

- Situationsbaserat ledarskap och kommunikation
- Multikulturella utmaningar
- Att arbeta under hot
- Akuta operationer och postoperativa komplikationer under jourtid
- Fostermedicinska våra beslut och sena avbrytanden av graviditet
- Urakut obstetrik, preeklampsi och differentialdiagnoser
- Juridiska aspekter
 - Svår psykisk sjukdom
 - Akut omhändertagande av barn

Efter genomgången kurs ska deltagarna kunna

- Identifiera och handlägga **akuta, och urakuta gynekologiska tillstånd, postoperativa komplikationer samt sexuella övergrepp** som måste kunna handläggas under jourtid
- Identifiera och handlägga **akuta och urakuta, obstetriska tillstånd** som måste kunna handläggas under jourtid.
- Kunna prioritera vad som måste genomföras under jourtid och vad som kan vänta
- Handlägga **komplicerade fostermedicinska situationer som uppstår under jourtid** såsom grav tillväxthämning, hotande extremt prematur förlossning, intrauterin fosterdöd, inklusive etiska frågeställningar.
- Identifiera och handlägga **svår sjukdom i puerperiet** inklusive allvarlig infektion, trombos, postpartumpsykos.
- Bedöma **behov av intensivvård** och vilka andra, medicinska kompetenser som krävs i en akut, livshotande situation.
- Tillämpa **situationsanpassat ledarskap**.
- Tillämpa relevanta **kommunikationsmodeller** i akuta situationer.
- **Handleda** yngre kollegor, och **ge stöd** till all inblandad personal, i akuta situationer.
- **Bemöta patienter och anhöriga** i svåra situationer, inkluderande beslut om behandlingsstopp.
- Kontakta, för situationen, **relevanta instanser** som socialtjänst, polismyndighet m.fl.
- Ha kunskap om hur **kontakt med media** ska skötas enligt lokala riktlinjer när det påkallas i samband med akuta situationer.

Examination

- aktivt deltagande i gruppdiskussioner
- inskickade egna fall (både obstetrik & gynekologi)

Bilaga 1. Exempel på schema från tidigare bakjournkurs

SFOGs bakjournkurs

Datum	Tid	Ämne	Aktivitet
Dag 1	09.00-09.45	Introduktion, lära känna varandra. Erfarenheter, förväntningar av kursen	Diskussion helgrupp Kursledningen
	09.45-10.45	Situationsberoende ledarskap och kommunikation	Föreläsning
	10.45-11.00	Fika	
	11.00-12.30	Falldiskussioner i grupp-	
	12.30-13.30	Lunch	
	13.30-17.00	Falldiskussioner i grupp-	
	17.00-17.30	Reflektion över dagen	Helgrupp Alla Kursledningen
Dag 2	08.30-09.30	Akuta jour operationer samt Postoperativa komplikationer	Föreläsning
	09.30-10.00	Fika	
	10.00-12.00	Akut Gynekologi – Falldiskussion i grupp	Ansvarig lärare + 5 handledare
	12.00-13.00	Lunch	
	13.00-13.30	Fostermedicinska svåra beslut på jourtid. Avbrytande sena-rättsliga rådet.	Föreläsning
	13.30-14.00	Differentialdiagnoser till preeklampsi	Föreläsning
	14.30-15.00	Fika	
	15.00-17.00	Akut obstetrik - Falldiskussion i grupp	Ansvarig lärare + 5 handledare
	17.00-17.30	Reflektion över dagen	Helgrupp
		Kursmiddag	
Dag 3	08.15-10.15	Maternell kollaps och stor obstetrisk blödning	
	10.15-11.00	Fika med träning aortakompression på docka	
	11.00-12.30	Second victim, kollegialt stöd. Bakjournens roll vid svåra händelser	Teori, gruppdiskussion
	12.30-13.30	Lunch	
	13.30-14.15	Svårt psykisk sjukdom hos gravid- juridiken? Omhändertagande av barn.	Föreläsning
	14.15-15.00	Reflektion , identifiera kunskapsluckor, avslutning	Kursledningen